

BusinessHalacha.com

a Project of Machon L'Choshen Mishpat

מכון לחושן משפט

Providing Awareness, Education and Service in all areas of Business Halacha.

מחוסר אמנה

Week Two

רא"ש - מקור לאיסור מחוסר אמנה

ב"י- אם מותר לחזור מהבטחה ליתן למול את בנו
מ"כתב המרדכי" עד "בתשובות הרשב"א"

מנחת פתים- מה הדין בדבר שלא בא לעולם, או אם הבטיח לשנים

THE
NIGHT SEDER
BAIS MEDRASH
TAILORED TO FIT YOUR SCHEDULE AND YOUR NEEDS

רא"ש - מקור לאיסור מחוסר אמנה

מנה מנה ור' שמעון ור' שמעון
יקנו לי הכל כן פירש ר"י: **יב** [דף נט ע"א] **איתמר** דברים רב אמר אין צהן משום מחוסרי אמנה ור' יוחנן אמר

יש צהן משום מחוסרי אמנה. ואף ר' יוחנן לא אמר אלא צמחנה מועטת דסמכה דעתיה של המקבל שיקיים דבריו ומחסר-אמונתו אם יחזור בו. אבל מתנה מרובה לא סמכה דעתיה דמקבל אלא היה צעניו כמפליגו בדברים. והלכתא כר' יוחנן:

תניא ר' יוסי צ"ר יהודה אומר מה ת"ל אין נדק והלא אין בכלל איפה אלא שיהא הן שלך נדק ולא שלך נדק. ופי' אצ"י שלא ידבר אחד צפה

ואחד בלב. תמיה לי מה הוצרך רב אלפס כאן הך פירוש דאצ"י דלכאורה משמע דאליבא דרב הוצרך לפרש כן. דלר' יוחנן אחי' צרייתא כפשטה לאשמועינן

דדברים יש צהן משום מחוסרי אמנה ויראה דסבר רב אלפס ז"ל דנהי דפריך מהך צרייתא לרב ומשמע לר' יוחנן דשמעינן מיהא דדברים יש צהן משום

מחוסרי אמנה. לצתר דמפליג לר' יוחנן צין מתנה מרובה למועטת מסתבר דלא שמייע ליה לר' יוחנן מקרא. אלא עיקר קרא אחא לאחד צפה ואחד בלב. דאי

שמייע ליה לר' יוחנן מקרא לא מסתבר לחלק צין מתנה מרובה למועטת:

ירושלמי רבי יעקב בר זבדא ר' אבהו בשם ר' יוחנן אמר ליתן מתנה לחזירו ובקש לחזור בו מותר לחזור בו. [ר] אלא צ"שעה שאומר נריך

לומר מדעת גמורה. רב מפקיד לשמעיה כד אימא לך ליתן מתנה לצר נש אי הוה מסכן הב ליה מיד [ש] ואי עתיר אימליך צי תניינות:

מ"כתב המרדכי" עד "כתוב בתשובות הרשב"א"

הוא ועיניו נבד' לא כתב כך וכל מלין וכו' עד רשייה וכיוצא בו הוא לשון הרמ"ם
רפ"ב דה' מילה : מל ולא פרע כאילו לא מל משנה ס"ס ר"ל דמילה (דף קל"ו)
וכתבו ה'הו' תימה אחאי אנטרין למיתני הא כיון דכבר תנא דכשר החופה את
רוב העטרה מעכב המילה וכו' לא פרע עדיין רוב העטרה מחוסה עכ"ל וזמי
משובות בדבר חלד ההכא לא אחא לאורויי אלא דהתל לא קא עביד מזכה כלל
כיון דלא פרע אבל על הנימוח לא אחא ללמד דלא ניוחול לא זכרו דכבר תנא
ואבדכתבו ה'הו' איידך תנא אחא לאורויי דאף ע"פ דלפעמים איירע שחק
ההרה על ההרלה עד שנחלצה ע"פ ר"ל העטרה אפי"ן צריך פרישה והמל ולא פרע
את המילה כאילו לא מל דעיקר מצותה לנלות כל בשר העטרה אשר בראש
הגיד כולו עס החוט הגובה הסובב אפי"ן אוחו הכשר והגיד דבין שבער חופה
רוב היקפו של חוט שהוא עיקר העטרה אפי"ן שלא יכסה רוב גובה ראש הגיד
ובין חופה רוב גובה ראש הגיד במקום אחד ואינו חופה רוב היקפו הרי הוא
כאילו לא ניוחול כלל ואיך לחולו שנית וכו"ב כ"י בסס אחד ספרד"י ע"ש
ובסמך ויתבאר עוד : יש ציין וכו' מהנה עס אלו קי' ציין המעכבין את המילה
בשר החופה רוב רוב העטרה ואם היה כסן אינו אוכל בתורתו וגנמרה אחד
אבינא א"ר ירמיה בר אבא אחד רב בשר החופה רוב גובהה של עטרה מ' אפילו
רוב גבה במקום אח' וכו"ש רוב היקפו אפי"ן דלא הוי רוב גובהה כלל דרפרישית
בסמך וכן מ' רש"י רוב גובהה לא תימה רוב העטרה דקמי' ממיתין רוב הקיפה
אחא אפילו רוב גבהה במקום אחד וכך הם פירוש דבריו רבינו וז"ל רש"י (דף
קל"ג) ומה היא עטרה שורה גבוהה המקפת בגיד סביב שממנה הגיד משפט
ויורד לל' דקרקס ומשפט ויורד לל' הגוף עד כאן לשון רבי שטיקר העטרה
הוא החוט הגבוה הוא השורה הסובב אשר בין בשר העטרה ובין הגיד :

חתימת נצר בעלמא ואין הפרש בזה בין נכרי לישראל ואם לא נמרו את המלכות כגון שנשארו עדיין ציצין המעבכין או שלא פרעו יחזרו לאחר שיתרפא ויטלו ציצין ויפרעו ע"י מוהל ישראל (ג) : כתב המדריך בס"פ כל הגט המלוה את הכהן וחוקי לה במכירת כהונה אף על גב דלא אחא ליהודי ולא איפרשה עדיין יכול להקנותם וטעמא משום דכל מתנות כהונה חשיבה מתנה מועטת ואסור לחזור כדאמר ב"י הוב"ב (טט') ומיחו אס דביעבד חור בו חזרה היא וב"ס תהר"ם בנתינת מנות דמוהל ובעל ברית עכ"ל בהנבואה לאמרונת דמדריך פ' ר"א דמילה כתב כל' הוה המהר"ם אומר מי שנדר לחבירו להיות בעל בריתו או לחול את בנו צריך לקיים לו ואף ע"ג דאין אדם מקנה דבר שלא בא לעולם מ"מ הואיל ומנכב בני אדם שגודרים בניהם זה לזה ומקיימים גם כן צריך לקיים וראיה מדאמרינן בב"מ (עד') הוי כשיומתא קניא וכו' ומיחו רבינו ויחיל אומר דאם הוא מתנה ב"ד משוברת אינו כלום דהוי דשכ"ל דלא דמי לשיטומתא דהתם שם לעילה ומועיל זה קאן הלכך מועיל המנכה להחשיבו כקנין גמור אבל דבר שלא יועיל כמו דשכ"ל"ל ר"מ שיעיל לו המנכה להחשיבו כקנין גמור עכ"ל ואני מחליט שאבות הר"מ עצמו וכו' בה שנשאל על מי שגדלו לו בן ונתנו ללוי לחול ויהי קטן וחלש ושאלו לאבי הבן מתי גמול אותו ואמר לסוף חדש שינא מכלל נפל בתוך אותו זמן נתייעץ אבי הבן להמתין יותר עד שיחלים והמוהל הלך חוז לעיר לגורר קהלו כי לא היה סבור שימול הילד כי"ב במהרה כי עדיין היה הילד חלש ואח"כ נתייעץ האב לחול את בנו לאחר חדש והמוהל לא היה בעיר וילד רצה להמתין עד שינא אחר מוהל אחר חוז לביתו ואודיעו בין יבא לוי בן לא יבא נתיחו לך לחולו ועתה בוא שיהיה צעיר ביום אי' תודיעני למי יס לו לאב לתת את בנו לחול . והביט מעשה היה בימי ר"ת ב'א' שנתן בנו למוהל לחולו ובא אחר וקדמו ובא האי' לדין על שבר הבכרה ושאלו לר"ת והשיב דמילתא דלית בה חסרון כים לא עבדינן שליחותיהן ואפילו תפס חספין מיינין לו תחלה הוא קודם דלא גרע מחבירו כהונה ולויה דפרק כל הגט (דף ל' ב' כור מעשר יש לך בידי רשאי לעשותו תרומה ומעשר על מקום אחר ואפילו רבי דעתא דבן לוי ולא תני למוהדר ביה הכי נמי אינן במילת בנו אלא טובת הכי יכולים לעבדו מלאחר אבל הוא עובר משום שארית ישראל לא יעשו עולה ולא יא שורש ע"י וכתב על שאלו המדריש שכתבתי בסמוך דמזמנה נתינה מלה דמוהל ומעשר ואפילו בהיכירא בעלמא כדפרש"י וכמו שמוכיח הלשון ה"ב בנתינת מצוה דידן ששלח יעקב לראובן מכירו שינא לחול בנו שיש לנו לומר חסדן בראובן אי יעקב ואין לנו לומר שיעשה יעקב אסור שארית ישראל לא יעשו עולה חס ושלוס מחמר דלא שייכא בנתינת מילה וכתב דהכי מסתברא : **אבר** הרא"ש כתב ב' פסוק שאין לו קיום אלא בתקיעת כף או בקבלת חרס או דקנין דברים בעלמא הוא (ז') : בהוב' בתשובת הרשב"י (סימן תפ"ב) שאלת על אב ואין מוהל אחר בעיר חשבה מוהל זה כמעט שמראה בעצמו שאינו חרשו על אב

מנחת פתים- מה הדין בדבר שלא בא לעולם, או אם הבטיח לשנים

אם וצו"פ סי' ר"ט קע"י צ' בתנתי דגם דדבר שלז"ל או
דבר שלז"ל מחוסר אומנה מיקרי אם מחר זו ומלאתי
בתשו' הרא"ש כלל ק"צ ס"י שכתב על ווי שהצטיח לאחר
סיתן לו למוול צנו אף שכבר נולד הבן כיון דל"ש קנין דדבר
שלז"ל ל"ש צזה דין מחוסר אומנה יעו"ש ולפי"ן! גם
דדבר שלז"ל ל"ש דין מחוסר אומנה ודברי ס"ך יו"ד סי'
קס"ד שכתב צה ד"מ דרא"ש מודה דהוי מחוסר אומנה
ל"ע מיהו לדינא הא קיי"ל ציו"ד סי' קס"ד דצוה"ל למוהל
אסור לחזור צו מטעם מחוסר אומנה ונקרא רשע דלא
כתשו' הרא"ש הכ"ל א"כ ה"ה צוה"ל דלז"ל הדין כן
וראיתי צכקף הקדשים צמקופק צהצטיח לאי מחנה מועטת
ולא"כ חזר צו והצטיח מחנה זו לאחר ועכשיו נולה ללאת
י"ש למי יתן הנותנה יעו"ש ולבאורה נראה כיון דכבר חזר
צו בגד ראשון והצטיח לשני הוא לריך ליתן לשני וכ"כ
קלת מדברי הטור סי' קע"ד קע"י צ' שהצאחי צו"פ שם
דהא שם כמי הטעם דכימא ל"י דליקו צהימכותא וכבר
הראשון הא כבר חזר צו יעו"ש אצל צצ"י יו"ד סי' קס"ד
הציא תשו' מהר"ם צהצטיח למוהל ולא"כ הצטיח לאחר
ועכיהם לפניהם יתן למי שהצטיח החילה יעו"ש וקל"ע צמי
צמיר צרת צהצטיח חלילה רה למי שפרע ולא"כ ונכר

יו"ד, אה"ע, חו"מ אראק, מאיר בן אהרן יהודה עמוד מס 327 הודפס ע"י תכנת אוצר החכמה